

Szállodák tűzvédelme - Itthon láss csodát!

A Magyar Turizmus Zrt. 2009. évi belföldi szlogenjét azzal egészíteném ki, hogy nem csak itthon de külföldön is „csodát” láthatunk, ha tűzvédelmi szempontból áttekintjük a szállodákat. Egy röpke világszerte útra invitálom az olvasót, amelynek során hazai és nemzetközi szállodákban pihenünk meg, és ha már ott járunk – mivel ez nem egy turisztikai magazin – a tűzvédelmi helyzetüket tekintjük át.

Mi befolyásolja a biztonságot?

Akár üzleti útra, akár pihenésre indulunk mindenképp fontos körülmény, hogy kellemes környezetben és biztonságban teljen el az az időszak, amit egy szállodában töltünk. A biztonságunkat befolyásoló körülményeket két nagy csoportra oszthatjuk: létesítési és használati részre.

Ha áttekintjük a szállodákban keletkezett tüzesetek okait, a tűz terjedését és a tragédiák kialakulását „elősegítő” körülményeket, akkor könnyedén sorolhatjuk e két csoport valamelyikébe őket:

LÉTESÍTÉSI hiányosságok	Tűzszakaszolás hiánya	HASZNÁLATI hiányosságok	Személyzet hiányos oktatása
	Csekély tűzállóságú szerkezetek		Dohányzás a szobában
	Légcsatornák elzárhatatlansága		Meghibásodott tűzjelző rendszer
	Tűzgátló ajtók hiánya		Tűzgátló ajtók nyitott rögzítése
	Tűzjelző rendszer hiánya		Vendégek tájékoztatásának hiánya
	Hő- és füstelvezetés hiánya		Tükrök elhelyezése kiürítési útvonalon
	Biztonsági jelzések hiánya		Lezárt vészkijáratok
	Zárt lépcsőházak hiánya		Anyagtárolás kiürítési útvonalon
	Magas füstfejlesztő képességű anyagok alkalmazása		Befogadóképességnél nagyobb rendezvények megtartása

Ebből automatikusan következne, hogy ha fenti hiányosságokat kiküszöbölnénk sokkal kevesebb szállodai tűz és tragédia keletkezne. Ez igaz is, csakhogy a kérdés ennél összetettebb. Egyrészt minden szabály annyit ér, amennyit betartanak belőle, másrészt nem készülhetnek csak betonból és kőből, berendezési tárgyak nélküli épületek, amelyekben szabályozva van, hogy mit vihetnek be magukkal a vendégek. Illetve készülnek ilyen épületek, de azok nem olyanok, ahova bárki is szívesen befizetne egy hosszú hétvégére. Azt viszont könnyedén meg lehet tenni, hogy jogszabályban meghatározásra kerüljenek a biztonságot szavatoló minimum-követelmények, amelyek keretein belül a tűzvédelem, a stílus, az alkotói fantázia és a kényelem is jól megfér egymás mellett. Ennek a törekvésnek felel meg Magyarországon a 9/2008. (II. 22.) ÖTM rendelettel hatályba léptetett Országos Tűzvédelmi Szabályzat (OTSZ).

Mit mond az OTSZ?

Az OTSZ szinte valamennyi fent hiányosságként felmerült körülménnyel kapcsolatban követelményt állapít meg:

- a szállodai tűzszakaszok megengedett legnagyobb területeire tűzállósági fokozattól, elhelyezési magasságtól függően;
- az épületszerkezetek tűzvédelmi osztályára, tűzállósági fokozatára tűzállósági fokozattól, szintszámától függően;
- szobaegységek bejárati ajtajaira;

- a légszűrő tűz illetve füst továbbterjedését kizáró módon történő kialakítására;
- minden szállodában kötelezővé teszi tűzjelző rendszer létesítését, középmagas-, magas épületben beépített oltóberendezést is;
- hő- és füstelvezetés kötelezettségére lépcsőházak, menekülési útvonalak, talajszint alatti helyiségek területén;
- biztonsági jelzések elhelyezésére kiürítési útvonalak tűzvédelmi berendezések, eszközök esetén;
- füstmentes lépcsőházak kialakítására;
- burkolatok füstfejlesztő képességének korlátozására;
- a dohányzás tilalmára;
- a tűzvédelmi berendezések időszakos felülvizsgálatára;
- a tárolási lehetőségekre, vészkijáratok akadálytalan biztosítására;
- rendezvények megtartására, kiürítési feltételekre.

Kockázati tényezők, és ami nincs szabályozva

Arra a kérdésre, hogy szükséges-e ilyen széles körű szabályozás a válasz egyértelműen igen, ennek igazolására elegendő áttekinteni a szállodában felmerülő kockázati tényezőket: helyismerettel nem rendelkező vendégek, alvó vendégek, gyertyafényes tűzzsonglőrös rendezvények, szerteágazó alaprajzú hatalmas épületek, az előbbi rendezvényről alkoholos vagy érzelmi mámortól befolyásolt bolyongó, majd nyugovóra térő vendégek jelenléte.

A tűzvédelmi oktatásra és a vendégek tájékoztatását biztosító tűzriadó tervre, annak szobai elhelyezésére, évenkénti gyakoroltatására is vannak előírások, de nem az OTSZ-ben, hanem a tűzvédelmi törvényben (1996. évi XXXI.) és a 30/1996. (XII. 6.) BM rendeletben.

Mindössze *a kiürítési útvonalakon elhelyezett tükrökkel és a szobákban alkalmazott textíliák éghetőségével kapcsolatban nem találunk rendelkezéseket*, az ezekkel kapcsolatos többlet-biztonság megteremtése a szálloda építőjének, üzemeltetőjének belátására van bízva. Az bizonyára nem képezi vita tárgyát, hogy a folyosókon nem megtévesztő módon elhelyezett tükrök és a szállodában lángmentesített textíliák (függöny, ágynemű, szőnyeg, padlószőnyeg stb.) alkalmazása egyaránt a biztonságot növeli.

Biztonság – eltérési lehetőségek

Mindezek alapján bátran kijelenthetjük, hogy az OTSZ alapján megvalósuló szállodában biztonságban érezheti magát a vendég, hiszen ami nem a létesítési szabályok betartásával készül, az nem kap használatbavételi engedélyt, ahol pedig nem tartják be a használati előírásokat ott szankció alkalmazható, de talán ennél is nagyobb visszatartó erő, hogy vendégek nem mennek olyan szállodába, ahol a használati szabályok megsértéséből tűz keletkezett.

Az OTSZ hatályba lépése előtt megvalósult szállodák esetében az átalakítás, felújítás területén és annak mértékével arányban kell a jelenleg érvényes előírásokat betartani. A meglévő épületek szállodává történő átalakítása során a meglévő adottságok eredményezhetnek az OTSZ-től eltérő kialakítást pl.: a tűzoltási felvonulási terület hiánya, épületszerkezetek tűzállósága, műemléki védettségéből eredő változtatási tilalom miatt. Meglévő épületből csak abban az esetben lehet szálloda, ha nem is az OTSZ szerinti, de azokkal egyenértékű műszaki kialakítások valósulnak meg.

Európai körkép – egységes ajánlás

Miután konstatáltuk, hogy itthoni szállodában tűzvédelmi szempontból biztonságban érezhetjük magunkat, Európa különböző országai felé indulunk. Mint közismert a tűzvédelem nem harmonizált terület az Európai Unió területén. Minden tagállam saját hatáskörében határozza meg – többek közt – a szállodák kialakításának tűzvédelmi feltételeit. Az Európai Tanács 1986-ban 86/666/EEC számon ajánlást adott ki a szállodák kialakításának tűzvédelmi követelményeiről. Ebben foglalkozik a kiürítési útvonalakkal pl.: közvetlenül a szabadba vezessenek, folyamatos jelöléssel legyenek ellátva, lépcsőházak számával, épületszerkezetek, padló-, fal-, mennyezetburkolatok tűzállóságával, gépészettel, vészvilágítási rendszerrel, szellőző rendszerrel, tűzoltó készülékkel, fali tűzcsap hálózattal, tűzjelző berendezéssel. Annak ellenére, hogy alkalmazása nem kötelező, az EU tagállamok mindegyike hazai szabályozásának kialakítása során kiindulási alapnak tekintette. Mivel az ajánlás elemei az OTSZ-ben is megtalálhatók ezért számíthatunk arra, hogy a hazai szállodák tűzvédelméhez hasonló biztonsággal találkozhatunk európai körutazásunk során.

Hajóval az USA-ba

Ha elhagyjuk az öreg kontinenst és az Atlanti-óceán túlpartja felé hajóval indulunk, máris egy mozgó szállodában találjuk magunkat. Utunk során tűzvédelmi szempontból biztonságban érezhetjük magunkat, hiszen a Nemzetközi Tengerészeti Szervezet (IMO) SOLAS rendszerében (International Convention for the Safety of Life at Sea) külön követelményeket állapít meg a tűzvédelem területén, amelyek megegyeznek egy szárazföldi szállodára vonatkozó követelményekkel, sőt annyival szigorúbb, hogy csak lángmentesített textíliával szerelhetők fel.

Hajóutunk végén megérkeztünk az USA-ba és utunkat egy szálloda irányába vesszük. A bejelentkezés után azt tapasztaljuk, hogy első látásra nincs különbség a biztonság terén európai, magyarországi szállodákhoz képest. Ez látszólag így is van, ugyanis a különbségek többsége nem látható. A Nemzeti Tűzvédelmi Szövetség (NFPA - National Fire Protection Association) szabályrendszere szerint készülnek a szállodák. A különbség abból ered, hogy az NFPA szintenkénti tűzszakaszolást ír elő. Ezen belül valamennyi szállodai szoba önálló tűzszakaszt alkot, nincs a sprinkler védelemből kihagyható terület (lépcsőházak sem). A tűz továbbterjedésének minimalizálása, a teljes körű sprinkler-védelem, a lépcsőházak gyors elérhetősége miatt ugyanakkor hő- és füstelvezetés kialakítása nem szükséges. Ennek azonban hátránya, hogy kialakulhat a menekülést akadályozó füsttréteg, mielőtt a sprinkler rendszer működésbe lépne.

Keleten a helyzet...

Az észak-amerikai kontinensen tett körutazást követően tovább indulunk nyugat felé, keletre. A misztikus távol- és közel-kelet egzotikus világát jobban ismerhetjük, mint a tűzvédelmi helyzetüket. Annyit mindenképp tudhatunk, hogy ebben a régióban (Thaiföld, India, Kína, Fülöp-szigetek) keletkezik a legtöbb áldozattal járó szállodai tüzeset. Ennél megnyugtatóbb az a körülmény, hogy az európai, észak-amerikai szállodaláncok tagjai hazájuk előírásait betartva építenek szállodát itt is, de ugyanez mondható el azokról a beruházásokról, amelyek tervezésére európai vagy észak-amerikai irodát kérnek fel.

Körutazásunk vége előtt egy rövid kitérőt teszünk Afrika északi területeire. Tunézia és Egyiptom szállodáiról is ugyanazt mondhatjuk el, mint a keleti régióról.

Tippek a biztonsághoz

Nagyon sok szempont határozza meg, hogy hova utazunk, és melyik szállodában szállunk meg. Ezen körülmények között – az esetek döntő többségében – nem szerepelnek tűzvédelmi szempontok.

Ezért az alábbi biztonsági tippek abban nyújtanak segítséget, hogy utazásunk ne tűzvédelmi szempontból legyen emlékezetes:

- foglaláskor érdeklődjünk, hogy a szálloda rendelkezik-e beépített tűzjelző- és tűzoltó rendszerrel;
- utazásra vigyünk magunkkal zseblámpát;
- figyelmesen tanulmányozzák át a tűzriadó terv alaprajzát, ha a szobába nem találunk, keressük a folyosón, illetve a recepción;
- azonosítsuk be a – lehetőleg kétirányú – menekülési lehetőséget a szobánkból;
- számoljuk meg hány ajtó van a szobánk és a vészkijárat között. Ez támpont lehet, kiürítés esetén;
- keressük meg a kézi tűzjelzést adó eszközt a szintünkön;
- soha ne dohányozzunk az ágyban;
- ha saját szobánkban keletkezik a tűz, gyorsan hagyjuk el, csukjuk be az ajtaját, jelezzük a tüzet a folyosón kézi jelzésadóval és a recepciót is tájékoztassuk;
- ha a tűz nem saját szobánkban keletkezik, hagyjuk el amennyiben azt biztonságosan megtehetjük, de a szoba kulcsát vigyük magunkkal arra az esetre, ha a tűz elzárná később a menekülésünket és vissza kell térnünk a szobánkba;
- mindig a lépcsőházat használjuk, soha ne a felvonót, mert a felvonó megállhat a tűzzel érintett szinten is és ezáltal nagyobb veszélybe sodorva magunkat, mint amiben voltunk;
- ha menekülés közben olyan helyre szeretnénk benyitni ahova nem látunk be, először kezünkkel ellenőrizzük az ajtó hőmérsékletét. Csak abban az esetben nyissuk ki, ha hidegnek érezzük, és akkor is lassan, készen arra, hogy gyorsan vissza kell csukni;
- a füstöt tartalmazó folyosón négykézláb haladjunk a legközelebbi vészkijáratig, mert a legfrissebb levegő a padló közelében van;
- ha forró a szobaajtónk, ne nyissuk ki. Helyette vegyük körül vizes törülközővel vagy lepedővel. Zárjuk el a ventilátort, légkondicionálót, hívjuk a tűzoltóságot és adjuk meg nekik helyzetünket. Jelöljük meg ablakunkat, hogy kívülről könnyen beazonosítható legyen.

Tűzvédelmi képzés

Mivel nem egységes a szállodák tűzvédelmi felkészültsége, szükséges volt egy Európában egységes minimum megteremtése mégpedig a legkritikusabb területen, azaz a személyzet és a menedzsment tűzvédelmi képzésében. A FEU (Európai Unió Tűzoltószervezeteinek Föderációja) elindította a SAFEHOTEL projektet, amely egy oktatási csomagot jelent, amiben a személyzet és a menedzsment tagjai megismerhetik a helyes és helytelen használati szabályokat a tűz esetén tanúsítandó helyes és helytelen magatartási formákat. A szálloda az önkéntes program következtében elnyerheti a Safehotel minősítést, amelyre való utalás egyre több helyen jelenik meg az utazásszervezők kínálataiban is.

Ha a szállodai tartózkodásunk idejének egy töredékét a minket körülvevő tűzvédelmi információk és berendezések megfigyelésére szenteljük, hozzájárulhatunk biztonságos hazaérkezésünkhöz, hacsak nem kifejezetten kalandtúrára indultunk.

Angyal István tűzoltó őrnagy

Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság, Megelőzési és piacfelügyeleti Főosztály